

De wanhoop bespreekbaar maken

- Suïcidepreventie in de praktijk -

Woensdag 13 januari 2010

Ochtend (zorg): 9.30 - 13.00 uur

Middag (onderwijs): 13.30 - 17.00 uur

Congrescentrum Antropia, Driebergen

Accreditatie

NIP/FGzP - psychologen

NVvP - psychiaters

NVMW - maatschappelijk werkers

Kwaliteitsregister V&V - verpleegkundigen

10.30

Een gesprek voeren met een suïcidale persoon

Jos de Keijser, *klinisch psycholoog GGZ Friesland, directeur Psy-opleidingen/RUG en hoofdopleider Klinische Psychologie* en **Martin Steendam**, *klinisch psycholoog en p-opleider GGZ Friesland, hoofddocent persoonlijkheidsstoornissen PSY-opleidingen in Groningen, columnist Leeuwarder Courant*

- Erkennen van risico op suïcide
- Wanhoop bespreekbaar maken
- Motiveren voor hulp
- Hoe leert u gericht verwijzen?

11.00

Koffie- en theepauze

11.15

De praktijk: Voorbeeldgesprekken met suïcidale personen

11.45

Gesprekstraining

Interactieve gesprekstraining onder leiding van **Jos de Keijser** en **Martin Steendam**

12.30

10.30

Een gesprek voeren met een suïcidale persoon

Jos de Keijser, klinisch psycholoog GGZ Friesland, directeur Psy-opleidingen/RUG en hoofdopleider Klinische Psychologie en **Martin Steendam**, klinisch psycholoog en p-opleider GGZ Friesland, hoofddocent persoonlijkheidsstoornissen PSY-opleidingen in Groningen, columnist Leeuwarder Courant

- Erkennen van risico op suïcide
- Wanhoop bespreekbaar maken
- Motiveren voor hulp
- Hoe leert u gericht verwijzen?

11.00

Koffie- en theepauze

11.15

De praktijk: Voorbeeldgesprekken met suïcidale personen

11.45

Gesprekstraining

Interactieve gesprekstraining onder leiding van **Jos de Keijser** en **Martin Steendam**

12.30

Project Voorkom Suicide 2009

- 12 hulpverleners getraind (januari 2010: 24)
- 25 pogers in protocollaire behandeling
- Samenwerking met drie S.E.H.'s
- Samenwerking met politie Fryslân e.a.
- Gesuperviseerde intervisiegroepen
- Folders / werkboeken / protocollen
- 250 gatekeepers getraind, zowel binnen als buiten de GGZ

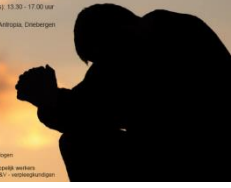
Gatekeepers

- Bereik van gatekeepers
 - contact met 410.000 suïcidale personen
- Wie kunnen gatekeeper zijn
 - Ggz-medewerkers
 - Ggd
 - Politie
 - Huisartsen
 - Decanen
 - Bedrijfsartsen
 - Verslavingszorg
 - SEH-afdelingen
 - Dominees, pastores

De wanhoop
bespreekbaar maken
- Suïcidepreventie in de praktijk -

Woensdag 13 januari 2010
Ochtend (ca. 9.30 - 11.00 uur)
Middag (ca. 13.30 - 17.00 uur)
Congrescentrum Antipaa, Dordrecht

Accrediatie
NIP-CPD (10 punten)
NIP-CPD (10 punten)
NIP-CPD (10 punten)
NIP-CPD (10 punten)

Training van gatekeepers

- * Therapeutisch én diagnostisch interview
- * Inhoud
 - ▣ Vaardigheid-houding-kennis
 - ▣ Gericht op contact maken
 - ▣ Leren doorvragen (Kerkhof) (workshop)
- * Doelen
 - ▣ Contact maken
 - ▣ Inschatten van ernst suïcidaliteit
 - ▣ Motiveren voor behandeling

Suïcidaliteit = intimiteit

- Gedachten aan suicide en gevoelens van wanhoop behoren tot de meest intieme menselijke ervaringen en vragen een zorgvuldige benadering.

Therapeutisch EN diagnostisch

**De wanhoop
bespreekbaar maken**
- Suïcidepreventie in de praktijk -

Woensdag 13 januari 2010
Ochtend (ca. 9.30 - 11.30 uur)
Middag (ca. 13.30 - 17.00 uur)
Congreslocatie: Arthropia, Overbergen

Accreditatie
NIP-CPD - 10 punten
NIP-CPD - 10 punten
NIP-CPD - 10 punten
NIP-CPD - 10 punten

houding - vaardigheid - kennis

Houding : Opbouw van relatie, uitgangspunten CarlRogers

congruent : Als de therapeut last heeft van incongruentie (“ik moet mijn patiënt beschermen”), kan hij niet vrij/open met de patiënt in contact komen.

waarachtig : Zeg geen dingen waar u niet achter staat of die u niet weet

accepterend : onvoorwaardelijke positieve waardering en acceptatie van de patiënt in al zijn facetten.

empathisch : maximaal inleven in de tunnel waarin de patiënt zit (Mc Keon, 2009)

Een suicide is niet te voorspellen op basis van risicofactoren

Stel: uit de kliniek ontslagen depressieve volwassen mannen (depressie in remissie), zonder partner/gezin die eerder in hun leven een poging gedaan hebben (= hoog risico)

Schatting: 300 keer per jaar in Friesland (extrapolatie)

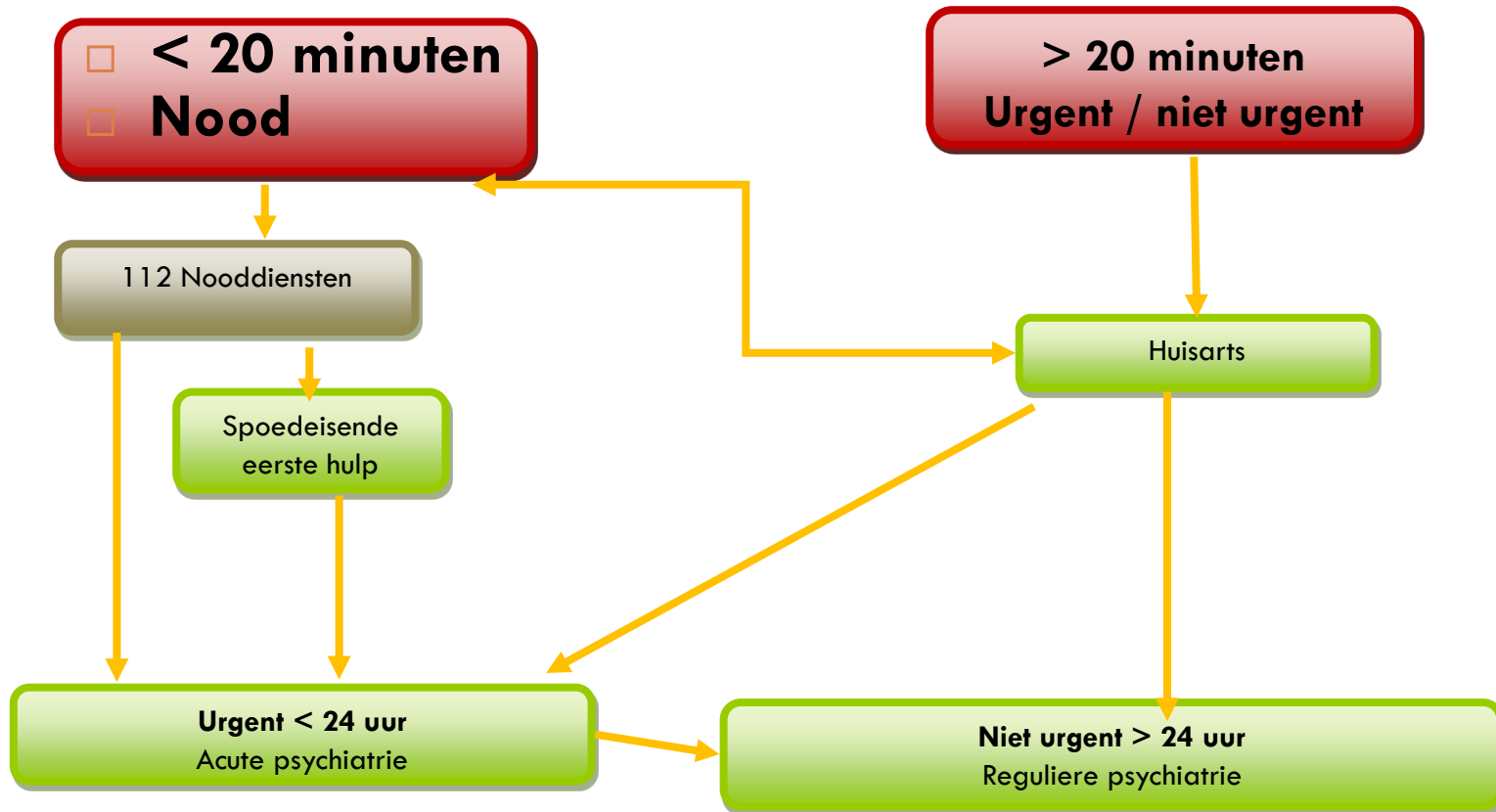
In 2007: 10 in deze risicogroep suïcideren zich

Risico: 3,33% ofwel 1 van deze 33 patiënten suïcideert zich binnen 6 weken na ontslag.

Vraag: moeten alle 33 niet/ later ontslagen worden?

Vraag 2: meer opnamecapaciteit, andere patiënten eerder met ontslag?

Ketenzorg bij suïcidaliteit (concept GGZ Nederland)

Manier van verwijzen

- Samen met patiënt en vip plan maken
- Verwijsplan: eerste afspraak bij nieuwe behandelaar bekend
- Verwijzer checkt of patiënt is gearriveerd en vervolg heeft bij behandelaar
- Daarna afsluiten
- Overlap i.p.v. “gat” tussen verwijzers

Motieven voor beleidskeuzes behandeling suïcidepogers

□ Literatuuronderzoek (2005):

- Meer suïcides buiten GGZ
- Groot recidiverisico voor pogers
- Geen nazorg voor pogers (wel opvang)
- Onderzoek Brown e.a. 2005 succes van behandeling pogers

Binnenhalen van pogers

- Via crisisdienst GGZ
- SEH ziekenhuizen
- Gatekeepers
- Goede samenwerking politie

Cognitieve therapie fase II

- Vaststellen en bewerken van basisovertuigingen die leiden tot suicidaliteit
Al dan niet met behulp van mindfulness
- Maken van een “hope kit”
- Trainen van copingsvaardigheden, maken van coping cards
- Opdracht ‘redenen om te leven / niet leven’

Gedragsverandering

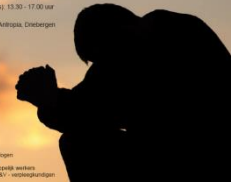
- Afleidingstechnieken voor de korte termijn
- Inschakelen sociaal netwerk
- Bellen met tel. hulp lijn
- Impuls controle oefeningen
- Life style: drinken, drugs, slapen om risico te verminderen

De wanhoop
bespreekbaar maken
- Suïcidepreventie in de praktijk -

Woensdag 13 januari 2010
Ochtend (ca. 9.30 - 11.30 uur)
Middag (ca. 13.30 - 17.00 uur)

Congressusruimte Antigua, Dordrecht

Accrediatie
NIP-CPD: 1000000000
NIP-CPD: 1000000000
NIP-CPD: 1000000000
NIP-CPD: 1000000000

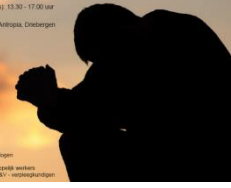

Stand van zaken suïcidepogers

De wanhoop
bespreekbaar maken
- Suïcidepreventie in de praktijk -

Woensdag 13 januari 2010
Ookland (zorg) 9:30 - 11:00 uur
Aankomst (overname) 13:30 - 17:00 uur
Congreslocatie: Antigua, Overbergen

Accrediatie
NIP-CPD - Kennisbank
NIP-CPD - Kennisbank
NIP-CPD - Kennisbank
NIP-CPD - Kennisbank

Instroom: ca 25

9 gestopt zonder meting

16 geïncludeerd:

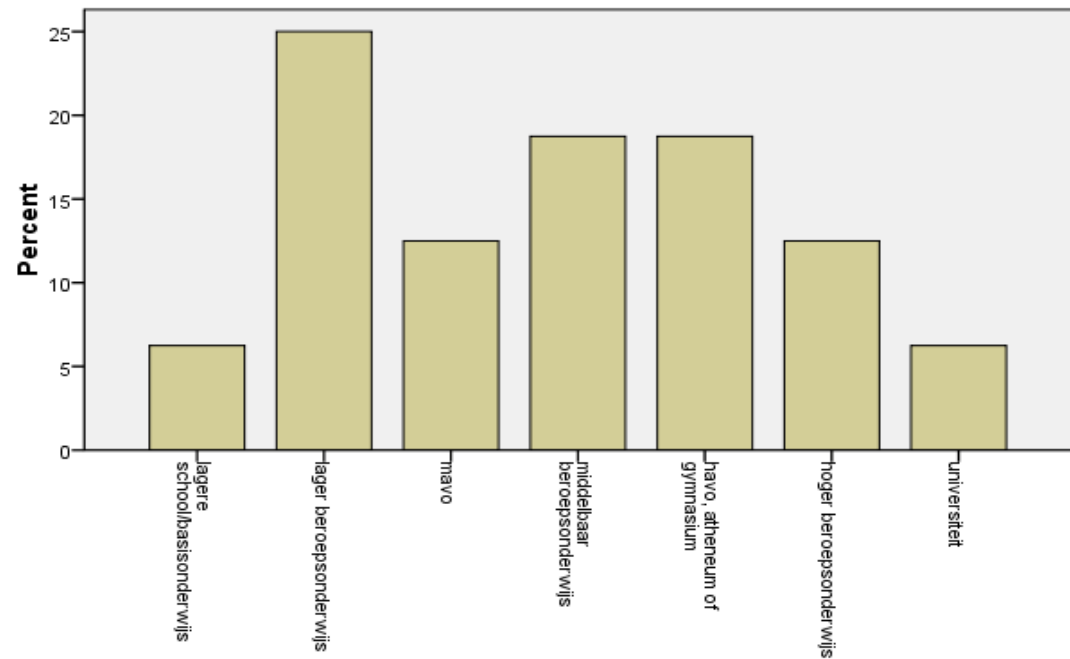
50% man-vrouw

60% eerdere poging

60% alleenstaand (wel gehuwd
geweest)

60% betaald werk

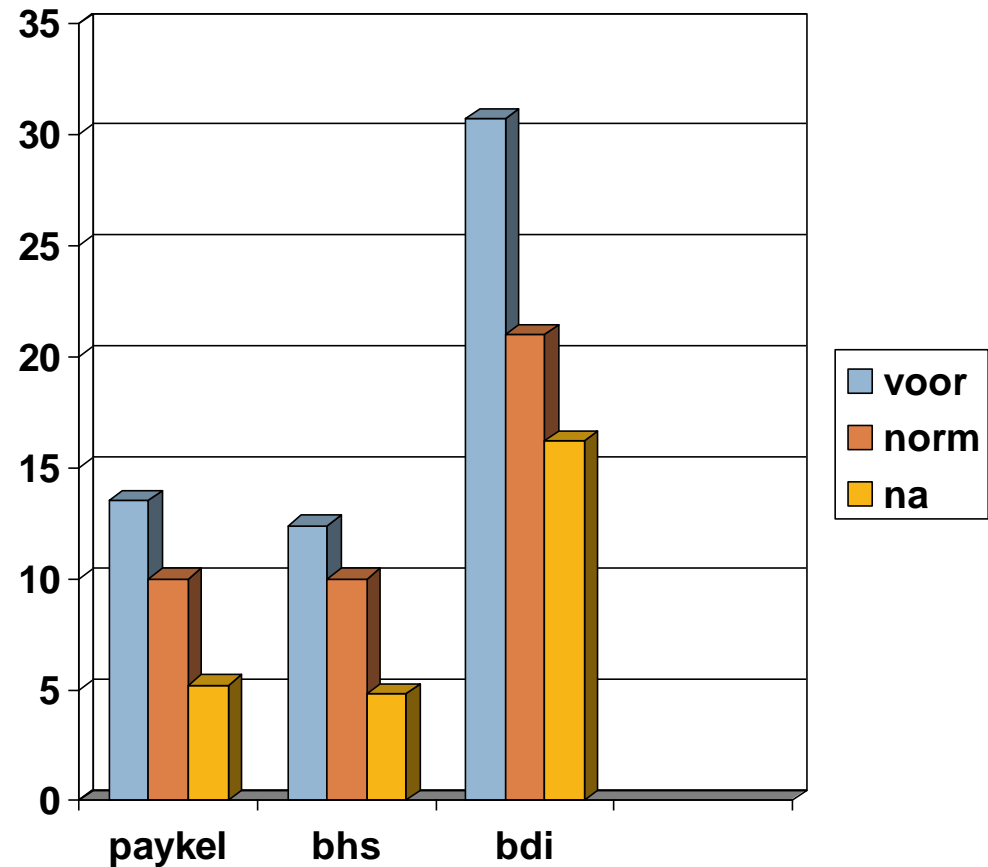
Wat is uw hoogst voltooide schoolopleiding?

Eerste resultaten

- T1 = 16
T2 = 5
- 2 suïcides
2 gestopt
7 bezig
5 afgerond
- Paykel (suïcidaliteit)
- BDI (depressie)
- BHS (hoop)

Te downloaden

www.voorkomsuicide.nl

- **werkboek** bij de behandeling omgaan met suïcidaliteit
- **crisis-signaleringsplan**
- **behandelplan**
- **crisiskaart** suicidedreiging (t.b.v. crisisdienst)
- **folder** suicidepreventie

10.30

Een gesprek voeren met een suïcidale persoon

Jos de Keijser, klinisch psycholoog GGZ Friesland, directeur Psy-opleidingen/RUG en hoofdopleider Klinische Psychologie en **Martin Steendam**, klinisch psycholoog en p-opleider GGZ Friesland, hoofddocent persoonlijkheidsstoornissen PSY-opleidingen in Groningen, columnist Leeuwarder Courant

- Erkennen van risico op suïcide
- Wanhoop bespreekbaar maken
- Motiveren voor hulp
- Hoe leert u gericht verwijzen?

11.00

Koffie- en theepauze

11.15

De praktijk: Voorbeeldgesprekken met suïcidale personen

11.45

Gesprekstraining

Interactieve gesprekstraining onder leiding van **Jos de Keijser** en **Martin Steendam**

12.30

10.30

Een gesprek voeren met een suïcidale persoon

Jos de Keijser, *klinisch psycholoog GGZ Friesland, directeur Psy-opleidingen/RUG en hoofdopleider Klinische Psychologie* en **Martin Steendam**, *klinisch psycholoog en p-opleider GGZ Friesland, hoofddocent persoonlijkheidsstoornissen PSY-opleidingen in Groningen, columnist Leeuwarder Courant*

- Erkennen van risico op suïcide
- Wanhoop bespreekbaar maken
- Motiveren voor hulp
- Hoe leert u gericht verwijzen?

11.00

Koffie- en theepauze

11.15

De praktijk: Voorbeeldgesprekken met suïcidale personen

11.45

Gesprekstraining

Interactieve gesprekstraining onder leiding van **Jos de Keijser** en **Martin Steendam**

12.30

Voorbeeldgesprekken

De wanhoop
bespreekbaar maken
- Suïcidepreventie in de praktijk -

Woensdag 13 januari 2010
Ochtend (ca. 9.30 - 11.00 uur)
Middag (ca. 13.30 - 17.00 uur)

Congressus van Antwerpen, Oostergemmen

Activiteit
10.00 uur - 11.00 uur
11.00 uur - 12.00 uur
12.00 uur - 13.00 uur
13.00 uur - 14.00 uur

- Demonstratie met behulp van actrice

10.30

Een gesprek voeren met een suïcidale persoon

Jos de Keijser, *klinisch psycholoog GGZ Friesland, directeur Psy-opleidingen/RUG en hoofdopleider Klinische Psychologie* en **Martin Steendam**, *klinisch psycholoog en p-opleider GGZ Friesland, hoofddocent persoonlijkheidsstoornissen PSY-opleidingen in Groningen, columnist Leeuwarder Courant*

- Erkennen van risico op suïcide
- Wanhoop bespreekbaar maken
- Motiveren voor hulp
- Hoe leert u gericht verwijzen?

11.00

Koffie- en theepauze

11.15

De praktijk: Voorbeeldgesprekken met suïcidale personen

11.45

Gesprekstraining

Interactieve gesprekstraining onder leiding van **Jos de Keijser** en **Martin Steendam**

12.30

Gesprekstraining

De wanhoop
bespreekbaar maken
- Suïcidepreventie in de praktijk -

Woensdag 13 januari 2010
Ochtersdorp 9.30 - 13.00 uur
Middag Levenswijze 13.30 - 17.00 uur
Congrescentrum Antipaa, Oostergren

Accreditatie
NIP-CPD (revalidatie)
NIP-CPD (psychiatrie)
NIP-CPD (rehabilitatie wetenschappen)
Kwaliteitsregister 1311 (revalidatie)

De wanhoop bespreekbaar maken

- Suïcidepreventie in de praktijk -

Woensdag 13 januari 2010

Ochtend (zorg): 9.30 - 13.00 uur

Middag (onderwijs): 13.30 - 17.00 uur

Congrescentrum Antropia, Driebergen

Accreditatie

NIP/FGzP - psychologen

NVvP - psychiaters

NVMW - maatschappelijk werkers

Kwaliteitsregister V&V - verpleegkundigen